ભારત-ચીન સીમા પ્રશ્ન પર ચીનના વિદેશ મંત્રી અને વિશેષ પ્રતિનિધિની મુલાકાત

19 ઓગસ્ટ, 2025

વિશેષ પ્રતિનિધિ અને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકારના આમંત્રણ પર, ચીનની કમ્યુનિસ્ટ પાર્ટી (CPC)ની કેન્દ્રીય સમિતિના સભ્ય અને પીપલ્સ રિપબ્લિક ઑફ ચાઇનાના વિદેશ મંત્રી શ્રી વાંગ યીએ 18-19 ઓગસ્ટ 2025 ના ભારતની સત્તાવાર મુલાકાત લીધી.

તેમની મુલાકાત દરમિયાન, મંત્રી વાંગે 19 ઓગસ્ટ 2025 ના રોજ ભારત અને ચીન વચ્ચે સીમાના પ્રશ્ન પર વિશેષ પ્રતિનિધિઓના સંવાદની 24મી બેઠકની સહ-અધ્યક્ષતા કરી હતી, અને 18 ઓગસ્ટ 2025 ના રોજ વિદેશ મંત્રી ડૉ. એસ. જયશંકર સાથે દ્વિપક્ષીય વાતચીત પણ કરી હતી. તેમણે 19 ઓગસ્ટ 2025 ના રોજ પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી સાથે મુલાકાત કરી હતી.

બંને પક્ષોએ કઝાનમાં મહત્વપૂર્ણ નેતા-સ્તરની સર્વસંમતિના અમલીકરણમાં કરેલી પ્રગતિની હકારાત્મક વાત કરી હતી. બંને પક્ષોએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે 23મી SR વાટાઘાટો પછી ભારત-ચીન સરહદી વિસ્તારોમાં શાંતિ અને સુલેહ-શાંતિ જાળવી રાખવામાં આવી છે. તેમણે ભારત-ચીન દ્વિપક્ષીય સંબંધોના સમગ્ર વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સરહદી વિસ્તારોમાં શાંતિ અને સુલહ જાળવવાના મહત્વનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો.

બંને દેશોના નેતાઓના વ્યૂહાત્મક માર્ગદર્શન હેઠળ અને સકારાત્મક અને રચનાત્મક ભાવનાથી, બંને પક્ષોએ ભારત-ચીન સીમા પ્રશ્ન પર સ્પષ્ટ અને ઊંડાણપૂર્વક વિચારોનું આદાન-પ્રદાન કર્યું હતું અને બંને SR નીચેની બાબતો પર સંમત થયા હતા:

1. 2005 માં હસ્તાક્ષરિત ભારત-ચીન સીમા પ્રશ્નના સમાધાન માટે રાજકીય માપદંડો અને માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો અંગેના કરાર અનુસાર સીમાના પ્રશ્નના સમાધાન માટે યોગ્ય, વાજબી અને પરસ્પર સ્વીકાર્ય માળખું શોધવાની સાથે સમગ્ર દ્વિપક્ષીય સંબંધનો રાજકીય પરિપ્રેક્ષ્ય લેવો જરૂરી છે.

2. ભારત-ચીન સરહદી વિસ્તારોમાં સીમા સીમાંકનના સત્વરે સમાધાનની શક્યતા શોધવા માટે ભારત-ચીન સરહદી બાબતો (WMCC) પર સલાહ અને સંકલન માટે કાર્યકારી પદ્ધતિ હેઠળ એક નિષ્ણાત જૂથની સ્થાપના કરવી;

3. ભારત-ચીન સરહદી વિસ્તારોમાં શાંતિ અને સુલેહ જાળવવા માટે અસરકારક સરહદ વ્યવસ્થાપનને આગળ વધારવા માટે WMCC હેઠળ એક કાર્યકારી જૂથની સ્થાપના કરવી

4. પશ્ચિમ ક્ષેત્રમાં હાલની સામાન્ય સ્તરની પદ્ધતિ ઉપરાંત પૂર્વ અને મધ્યમ ક્ષેત્રોમાં સામાન્ય સ્તરની પદ્ધતિઓનું નિર્માણ અને પશ્ચિમી ક્ષેત્રમાં સામાન્ય સ્તરની પદ્ધતિની પ્રારંભિક બેઠક યોજવી.

5. સરહદ વ્યવસ્થાપનની પ્રક્રિયાને આગળ વધારવા માટે રાજદ્વારી અને લશ્કરી સ્તરે સરહદ વ્યવસ્થાપન પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરવો અને તેના સિદ્ધાંતો અને પદ્ધતિઓથી શરૂ કરીને તણાવ ઘટાડવાની ચર્ચા કરવી.

બંને પક્ષો પરસ્પર અનુકૂળ સમયે ચીનમાં SR મંત્રણાની આગામી બેઠક યોજવા માટે પણ સંમત થયા.

વિદેશ મંત્રી સાથે બેઠકમાં, બંને પક્ષોએ સામાન્ય હિતના દ્વિપક્ષીય, પ્રાદેશિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્દાઓ પર સકારાત્મક, રચનાત્મક અને ભવિષ્યલક્ષી ચર્ચાઓ કરી હતી અને જન-કેન્દ્રિત અને આર્થિક જોડાણ પર નીચેની સમજૂતીઓ અને પરિણામો/વ્યવહારિક પગલાં પર સંમત થયા:

1. બંને પક્ષોએ ભાર મૂક્યો કે ભારત અને ચીનના નેતાઓનું વ્યૂહાત્મક માર્ગદર્શન ભારત-ચીન સંબંધોના વિકાસમાં અનિવાર્ય અને મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. તેઓ સંમત થયા કે ભારત અને ચીન વચ્ચે સ્થિર, સહકારી અને ભવિષ્યલક્ષી સંબંધ બંને દેશોના પરસ્પર હિતમાં છે જેથી તેમની વિકાસ ક્ષમતાને સંપૂર્ણ રીતે સાકાર કરી શકાય. તેઓ વધુમાં સંમત થયા કે બંને પક્ષોએ બંને નેતાઓ વચ્ચે થયેલી મહત્વપૂર્ણ સામાન્ય સમજૂતીઓનો ગંભીરતાથી અમલ કરવો જોઈએ અને ભારત-ચીન સંબંધોના સતત, મજબૂત અને સ્થિર વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ.

2. ચીની પક્ષે તિયાનજિનમાં યોજાનારી શાંઘાઈ કોઓપરેશન ઓર્ગેનાઇઝેશન (SCO) સમિટમાં ભારતીય પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીની હાજરીનું સ્વાગત કર્યું. ભારતીય પક્ષે ચીનના SCO પ્રમુખપદને સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું અને ફળદાયી પરિણામો સાથે સફળ SCO સમિટની આશા વ્યક્ત કરી.

3. બંને પક્ષો સફળ રાજદ્વારી કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં એકબીજાને સમર્થન આપવા માટે સંમત થયા. 2026 બ્રિક્સ શિખર સંમેલનનું આયોજન કરવામાં ચીન ભારતને ટેકો આપશે. ભારતીય પક્ષ 2027 બ્રિક્સ શિખર સંમેલનનું આયોજન કરવામાં ચીનને સમર્થન આપશે.

4. બંને પક્ષોએ 2026 માં ભારતમાં લોકો-થી-લોકોના આદાન-પ્રદાન પર ભારત-ચીન ઉચ્ચ-સ્તરીય પદ્ધતિની ત્રીજી બેઠક યોજવા સહિત સહકાર વધારવા અને એકબીજાની ચિંતાઓને યોગ્ય રીતે સંચાલિત કરવા માટે વિવિધ સત્તાવાર દ્વિપક્ષીય સંવાદ પદ્ધતિઓ તથા આદાન-પ્રદાનની રીતો શોધવા અને ફરીથી શરૂ કરવા માટે સંમત થયા હતા.

5. બંને પક્ષો ભારત અને ચીન વચ્ચે રાજદ્વારી સંબંધોની સ્થાપનાની 75મી વર્ષગાંઠની ઉજવણી માટે 2025 માં કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં એકબીજાને સમર્થન આપવાનું ચાલુ રાખવા માટે સંમત થયા હતા.

6. બંને પક્ષો ચીનની મુખ્ય ભૂમિ અને ભારત વચ્ચે વહેલી તકે સીધી ફ્લાઇટ કનેક્ટિવિટી ફરી શરૂ કરવા અને અપડેટેડ હવાઈ સેવા કરારને અંતિમ સ્વરૂપ આપવા સંમત થયા. તેઓ બંને તરફથી પ્રવાસીઓ, ધંધાર્થીઓ, મીડિયા અને અન્ય મુલાકાતીઓને વિઝાની સુવિધા આપવા પર પણ સંમત થયા હતા

7. બંને પક્ષો 2026 થી ચીનના તિબેટ સ્વાયત્ત ક્ષેત્રમાં માઉન્ટ કૈલાશ/ગેંગ રિનપોછે અને માનસરોવર/માપામ યુન ત્સોની ભારતીય યાત્રાના ચાલુ રાખવા અને સ્કેલને વધુ વિસ્તૃત કરવા સંમત થયા.

8. બંને પક્ષોએ સીમાપાર નદીઓના સહયોગ પર મંતવ્યોનું આદાન-પ્રદાન કર્યું અને સીમાપારની નદીઓ પર ભારત-ચીન નિષ્ણાત સ્તરની પદ્ધતિની ભૂમિકાને સંપૂર્ણ ભૂમિકા આપવા અને સંબંધિત MoU ના નવીકરણ પર સંચાર જાળવવા સંમત થયા. ચીની પક્ષે માનવતાવાદી ધોરણે કટોકટીની પરિસ્થિતિઓ દરમિયાન જળવિજ્ઞાન સંબંધી માહિતી શેર કરવા સંમતિ વ્યક્ત કરી.

9. બંને પક્ષો લિપુલેખ પાસ, શિપકી લા પાસ અને નાથુ લા પાસ જેવા ત્રણ નિયુક્ત ટ્રેડિંગ પોઇન્ટ દ્વારા સીમાપાર વેપારને ફરીથી ખોલવા માટે સંમત થયા હતા.

10. બંને પક્ષો ઠોસ પગલાં દ્વારા બંને દેશો વચ્ચે વેપાર અને રોકાણના પ્રવાહને સરળ બનાવવા સંમત થયા.

11. બંને પક્ષો મૈત્રીપૂર્ણ પરામર્શ દ્વારા સરહદી વિસ્તારોમાં સંયુક્ત રીતે શાંતિ અને સુલેહ-શાંતિ જાળવવા સંમત થયા.

12. બંને પક્ષો બહુપક્ષીયતાને જાળવી રાખવા, મુખ્ય આંતરરાષ્ટ્રીય અને પ્રાદેશિક મુદ્દાઓ પર વાતચીત વધારવા, WTO ના મૂળ નિયમો-આધારિત બહુપક્ષીય વેપાર પ્રણાલી જાળવવા અને વિકાસશીલ દેશોના હિતોનું રક્ષણ કરતા બહુધ્રુવીય વિશ્વ વ્યવસ્થાને પ્રોત્સાહન આપવા સંમત થયા.

નવી દિલ્લી

19 ઑગસ્ટ, 2025